

ή εξαδέλφη, άνεψιός κοιν. καί Πόντ. (Κερασ. Οίν. "Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ά.): "Εχω δυό τρία άνίψια από την αδελφή μου κοιν. Πρώτα άνέψια (τά τέκνα του αδελφού), δεύτερα άνέψια (τά τέκνα του πρώτου εξαδέλφου) Λεξ. Κομ. "Εχω δύο άνέψια, είχαν άνεψιάν και είχαν άνεψιόν Τραπ. Χαλδ. || Φρ. Είναι του διαβόλου άνίψι (ἐπὶ πανούργου. Πβ. συνών. φρ. είναι του διαβόλου κάλτσα) πολλαχ. || Παροιμ. Εἰς ὅποιον ὁ Θεός δέ δίνει παιδιά, δίν' ὁ διάβολος άνίψια (ἐπὶ ἀτέκνου ὑφισταμένου οἰκονομικάς ἐνοχλήσεις άνεψιών) ΙΒενιζέλ. Παροιμ.² 72.96. "Οτινος δέ βέβει ὁ Θεός παιδί, του πέδ' ὁ διάβολος άνίψια (συνών. τῇ προηγουμένη) Κρήτ. Συνών. ἀδερχιδερός, ἀδερχιδής, ἀδερχο-παιδί 1, ἀδερχοτέκνι, ἀδερχότεκνος, άνιψιός 2.

3) "Εγγονος Κίμωλ. Πόντ. (Σινώπ. Χαλδ.) Σέριφ.: Δέ θέλω γ'ὼ νά νοχλιοτῶνε τ' άνίψια μου Κίμωλ. Συνών. άνιψίδι 2, άνιψιόπουλλο 2, άνιψιός 3, ἑγγόνι, ἑγγονος.

άνιψιά ή, άνιψία Σίφν. άνιψιά Εὔβ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Σίφν. — Λεξ. Μ. Έγκυκλ. Έλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. άν'ψιά Λέσβ.

Έκ του άρχ. ἐπιθ. άνιπιος. Πβ. α-στερητ. 1β.

Τὸ νά μὴ νιφθῇ τις, ἡ ἀκαθαρόσια τοῦ προσώπου. Συνών. άνιφτίλα 1, άνιφτούκλα 1.

άνιψιδάκι τό, Πελοπν. (Τριφυλ.) κ. ά.

Έκ του οὖσ. άνιψίδι καί τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκι.

Άνεψιός ἡ άνεψιά μικρᾶς ἡλικίας. Συνών. άνιψάκι.

άνιψίδι τό, άνεψίδι "Ηπ. κ. ά. — Λεξ. Κομ. Γαζ. (λ. ἄμναμος) "Ηπίτ. Πρω. Δημητρ. άνιψίδι σύννηθ. άνιψίδ' πολλαχ. βορ. ιδιωμ. άν'ψιδ' "Ηπ. (Ζαγόρ. Κόνιτς. κ. ά.) άμ'ψιδ' "Ηπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. (Σουφλ.) Μακεδ. (Κοζ. Σιάτ.)

Υποκορ. του οὖσ. άνιψιός ἡ άνίψι δια τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

1) Άνιψάκι, ὁ ιδ., σύννηθ.: Είναι ἄντρες τ' άνιψίδια σου Κθεοτόκ. Καραβέλ. 34. Νά σου ζήσουν τ' άνιψίδια σου! Παξ. Τό 'χον άμ'ψιδ' αὐτό του πιδι Ζαγόρ. || Γνωμ. Τ' άνιψίδια είναι ἀπονιψίδια (ἀπονίμματα) Ζάκ. || Άσμ.

Γύρισε πίσω, άντραδερχή, Έλένη ξακουσμένη, γιά νά μου πάρης τὸ παιδί, τὸ δόλιο σ' άνιψίδι

Πελοπν. (Λιβάρτζ.) 2) "Εγγονος μικρός τὴν ἡλικίαν Μακεδ. (Βέρ. Νάουσ.): Άνιψιδ' ἀπὸν τὴν κόρη μου. Συνών. ιδ. ἐν λ. άνίψι 3.

άνιψιδίτσα ή, Πελοπν. (Τριφυλ.)

Υποκορ. του οὖσ. άνιψίδι δια τῆς καταλ. -ίτσα.

Άνεψιά μικρά τὴν ἡλικίαν. Συνών. άνιψούλλα, δι' ὃ ιδ. άνιψούλλης 2.

άνιψιογαμπρός ὁ, άμάρτ. άνεψιογαμπρός "Ηπ. άνιψογαμπρός "Ηπ. άν'ψογαμπρός "Ηπ. (Ιωάνν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) άμ'ψογαμπρός "Ηπ. (Χουλιαρ.) άμ'ψογαμπρός "Ηπ. (Ζαγόρ. κ. ά.)

Έκ τῶν οὖσ. άνιψιός καί γαμπρός.

Γαμβρός ἐπ' άνεψιά.

άνιψιόκας ὁ, άνεψιόκας Θεσσ. ("Ολυμπ.) κ. ά. άνιψιόκας "Ηπ. κ. ά. άμ'ψόκας "Ηπ. (Ζαγόρ.)

Έκ του οὖσ. άνιψιός καί τῆς παραγωγικῆς καταλ. -όκας. Δια τὸν σχηματισμὸν πβ. καί ἀδερχόκας, γιό-κας κττ.

Θωπευτικῶς ὁ άνεψιός.

άνιψιονύφη ή, άμάρτ. άνιψονύφη Πελοπν. (Τρίκκ. Σαραντάπ.) άν'ψόν'φ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) άμ'ψόν'φ' "Ηπ.

(Λογκιάδ.) άνιψονύφ' "Ηπ. (Χουλιαρ.) άμ'ψονύφ' "Ηπ. (Ζαγόρ. Λογκιάδ. κ. ά.)

Έκ τῶν οὖσ. άνιψιός καί νύφη.

Η σύζυγος του άνεψιού ἐνθ' άν.: Τὴν ἔχου άν'ψόν'φ' Αἰτωλ. Η προκουμμέν' ἡ άμ'ψονύφ' μ' τά 'καμι ἄνου κάτ' "Ηπ. Πβ. ἀδερχονύφη, ξαδερχονύφη.

άνιψιόπουλλο τό, άμάρτ. άνεψιόπουλλον Πόντ. (Χαλδ.) άνεψιό'λλον Πόντ. (Οίν.) άνεψιό'λλο Πόντ. (Οίν.) άνεψιό'λλο Θράκ. (Σαρεκκλ.) άνιψιό'λλο Θράκ. (Σαρεκκλ.) άμ'ψιό'λλου "Ηπ. άνεψιόπον Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ά.)

Υποκορ. του οὖσ. άνίψι ἡ άνιψιός.

1) Άνεψιός ἡ άνεψιά μικρᾶς ἡλικίας ἐνθ' άν. Συνών. ιδ. ἐν λ. άνιψάκι. 2) "Εγγονος μικρᾶς ἡλικίας Πόντ. (Χαλδ.) Συνών. ιδ. ἐν λ. άνίψι 3.

άνιψιός ὁ, άνεψιός πολλαχ. καί Πόντ. (Οίν.) άνεψιός Μέγαρ. Πόντ. ("Οφ.) άνεψίο Πόντ. ("Οφ.) άνεψός Εὔβ. (Αὔλωνάρ. Κονίστρ. Κύμ.) κ. ά. άνεψός Καππ. (Σινασσ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. "Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ά.) άνεψό Τσακων. άνεψό Καππ. (Άραβάν.) Πόντ. (Κοτύωρ.) άνεψίο Άπουλ. άνεψίο Καλαβρ. (Βουν.) άνετ-τίο Άπουλ. άνιψιός κοιν. άνιψιός Κύθηρ. Μέγαρ. Πόντ. ("Οφ.) άνιψιός Κύπρ. άνιψός πολλαχ. άνιψός Κύπρ. Μακεδ. (Γκιουβ.) Χίος (Μεστ.) άν'ψός Σάμ. άνίψος Πόντ. (Σινώπ.) άνιψίο Άπουλ. άνιψίο Καλαβρ. (Κοντοφ.) άνιψίο Καλαβρ. (Βουν. Ροχούδ.) άνιψίο Καλαβρ. (Κοντοφ.) άνιτ-τίο Καλαβρ. (Μπόβ.) άμ'ψιός Μακεδ. (Σιάτ.) άμ'ψός "Ηπ. (Χουλιαρ.)

Έκ του μεσν. οὖσ. άνιψιός, ὁ ἐκ του άρχ. άνεψιός κατὰ προληπτικὴν ἀφομ. Ὁ τύπ. άνιψός καί ἐν κώδικι Ρ. στ. 7188 του Χρον. Μορ. (ἐκδ. JSchmitt). Καί ὁ τύπ. άνεψιός μεσν. Πβ. Βουστρών. (ΚΣάθα Μεσν. Βιβλ. 2,426) «νά μὲν θελήσῃ νά πάρῃ τὸν πρῶτόν της άνιψιον ἄντραν». Περί του ἀναβιβασμοῦ του τόνου ἐν τῷ τύπ. τούτῳ πβ. ΓΧατζιδ. ἐν Έπιστ. Έπετ. Πανεπ. 12 (1915/6) 14 κέξ.

1) Έξάδελφος Καππ. (Άραβάν. Σινασσ.) Κύπρ.: Έψις τὴν νύχταν ἐπεράσαμεν μὲ τὲς άνεψιές τῶαι μὲ τοὺς άνεψιούς μας 'ς του Γιαν-νακοῦ τὸ σπίτιν Κύπρ. || Άσμ.

Άν-νοιξέ μ', άνεψιούλλα μου, κ' εἴμαστεν άνεψιάδες Κύπρ.

Η μάγκα σου τὸ ἡ μάγκα μου βρεθῆκαν ἀερχάες,

ἡ μάγκα μου κόρην ἔκαμεν τὸ εἴμαστεν άνιψιάες

Κύπρ. Η σημ. άρχ. Συνών. άνίψι 1, άνιψούλλης 1, ξάδερχος. 2) Ὁ υἱὸς του αδελφοῦ ἡ τῆς αδελφῆς εἶτε καί τῶν εξαδέλφων κοιν. καί Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. "Οφ. Τραπ.): Ποιός; — Του γαιδάρου ὁ άνιψός! (λέγεται πρὸς τὸν διακόπτοντα τὴν συζήτησιν καί ἐρωτῶντα διὰ του ποιός) πολλαχ. Ὁ άνεψιός μου εἶναι πολὺ καλὸς Ἀθῆν. Μ' ἀγαπάουνε οἱ άνιψιάδες μου Μέγαρ. Τ' ἐμόνα ἡ άνεψία ἔντρισε (ἡ άνεψιά μου ὑπανδρεύθη) "Οφ. Τ' ἐσόνα άνεψίο ἔρθε αὐτόθ. || Άσμ.

Βρέ, ποῦ εἶσαι, Κώστα μ' άνιψέ, καί Κώστα βαφτιστήρι; ἀγν. τόπ. Η σημ. καί μεσν. Πβ. JKalitsunakis Mittel - Neugr. Erklär. 43 σημείωσ. 3 καί ΔΠαππούλ. ἐν Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 4 (1929) 423 κέξ. Συνών. ιδ. ἐν λ. άνίψι 2.

3) Έγγονος Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. "Οφ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ.) Σέριφ. Συνών. ιδ. ἐν λ. άνίψι 3. 4) Τὸ τέκνον του συζύγου ἡ τῆς συζύγου ἐκ προτέρου γάμου, πρόγονος Νάξ. (Άπύρανθ.) Συνών. προγόγι, προγονός.

άνιψιοτέκνι τό, άμάρτ. άνιψιοτέκνιν Κύπρ.

Έκ του μεσν. οὖσ. άνεψιοτέκνιν. Ίδ. Δουκ. λ.

ἀνεψιότεκνος. Διὰ τὴν ὁμοίαν σύνθεσιν πβ. *ἀδερφο-τέκνι.

Ὁ υἱὸς τοῦ ἐξαδέλφου. Συνών. ἀνιψιότεκνος. Πβ. ἀνίψι 1, ἀνιψιὸς 1.

ἀνιψιότεκνος ὁ, ἀμάρτ. ἀνιψιότεκνος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀνεψιότεκνος. Ἰδ. Δουκ. λ. ἀνεψιότεκνος. Διὰ τὴν ὁμοίαν σύνθεσιν πβ. ἀδερφο-τέκνος.

Ἀνιψιοτέκνι, ὁ ἰδ.

ἀνιψος ἐπίθ. Κύθν.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. νίψι.

Ἀνιψος: Ἀνιψη εἶμαι ἀκόμη. Συνών. ἀνιψτος 1, ἄπλυτος.

ἀνιψούδι τό, ἀγν. τόπ. ἀνιψούδι Μακεδ. (Γκιουβ.) ἀνιψούδ' Μακεδ. (Χαλκιδ.) ἀν'ψούδ' Μακεδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀνίψι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι.

Ἀνιψάκι, ὁ ἰδ.: Ἡρθι τ' ἀν'ψούδι μ' Μακεδ.

ἀνιψουλλάκι τό, Κρήτ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀνιψούλλης.

Ἀνιψάκι, ὁ ἰδ.: Καλῶς το τ' ἀνιψουλλάκι μου!

ἀνιψούλλης ὁ. Ἀθῆν. ἀνιψούλλης Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀνιψιὸς καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -οῦλλης.

1) Ἐξαδέλφος Κύπρ.: Ἡρτεν ὁ ἀνιψιούλλης σου ποὺ τὸ χωρόν. || Ἀσμ.

Εἶντα ὅεις, ἀνιψιούλλα μου, τὸ εἶσαι λαουρκασμένη, λαουρκασμένη τὸ ἄρρωστη τῶν παραπονεμένη;

(λαουρκασμένη = χωρὶς ὄρεξιν, ἀδιάθετος). Συνών. ἀνίψι 1, ἀνιψιὸς 1, ξάδερφος. 2) Ἀνεψιὸς μικρὸς τὴν ἡλικίαν Ἀθῆν. Κέρκ.: Ἀσμ.

Ἀπὸ τί σ' ἔχω, ἀνιψιούλλα μου, ποὺ πρωτοθεῖα μὲ κράζεις; — Δὲν εἶμαι τὸ ἀδερφῆς σ' παιδί τοῦ μαυροπαρεμένης; Κέρκ. Συνών. τοῦ θηλ. ἀνιψιδίτσα.

ἀν-κι-ἀν σύνδ. Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τῶν συνδ. ἀν καὶ ἀν. Ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 45 (1933) 34.

Ὑποθετικὸς σύνδεσμος διὰ τοῦ ὁποίου εἰσάγονται προτάσεις 1) Ὑποθετικαὶ σημαίνουσαι ὅτι ἡ ὑπόθεσις δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἀπολύτως πιθανὴ καὶ προσδοκωμένη: Ἀν-κι-ἀν ἔρδεσαι, φέρο με τὸ κοδῖνι (κόσκινο) Κοτύωρ. 2) Παρακελευσματικαὶ ἀνανταπόδοτοι, ἐν αἷς ἀπετρίβῃ ἡ ἔννοια τῆς ὑποθέσεως, ἡ δὲ παράλειψις τῆς ἀποδόσεως προήλθεν ἐκ τῆς ἐν τῇ παιδιᾷ μονὰ ἡ ζυγὰ φρ.: Ἀν-κι-ἀν εὐρήκ'ς ἀτο! ἤτοι ἀν εὐρῆς τί περιέχει ἡ χεὶρ μου, μονὰ ἡ ζυγά, θὰ τὸ λάβῃς. Ἀν-κι-ἀν ἐγνωρίζῃς ἀτον! (ἀν τὸν γνωρίζῃς!) Ἀν-κι-ἀν ἐφτάντς με! (ἀν μὲ φθάσῃς). Ἀν-κι-ἀν πᾶς (πήγαινε τάχιστα).

Πβ. ἄμα Β 2, ἄμποτε 1, ἀν, ἀνέν, ἀνίσως.

ἀννάλι τό, Λέσβ. (Μυτιλήν.) ἀνάλ' Θράκ. (Μάδυτ.) ἀννάλια ἡ, Λέσβ. (Ἀγιάσ. Μανδαμᾶδ.) ἡνάλια Ἰων. (Κρήν.) Κρήτ.

Ἐκ τοῦ Λατιν. *annalis*. Ὁ τύπ. ἀννάλια ἡ, προήλθεν ἐκ τοῦ πληθ. τοῦ τύπ. ἀννάλι.

1) Τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον ἀφαιρεῖ τις καθ' ἕκαστον Μάιον ἐκ τοῦ ποδὸς διὰ λόγους θεραπευτικοὺς ἐνθ' ἀν.: Πῆρα ἀννάλι Μυτιλήν. || Φρ. Παίρνουν ἀννάλια (προκαλῶ τραῦμα διὰ μαχαίρας εἰς τὴν κνήμην ἀποσπῶν τεμάχιον κρέατος πρὸς ἐπίδειξιν γενναιότητος) Λέσβ. Βγάνει ἡνάλιες

(συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κρήν. 2) Ἡ οὐλὴ ἐκουσίως κατενεχθέντος τραύματος Λέσβ. (Ἀγιάσ.): Εἶχι τὰ πονδάρια δ' γιμᾶτα ἀννάλις 3) Φυτόν τι χρησιμοποιούμενον ὡς μαγικὸν φίλτρον, ὅπερ ἐπιδενόμενον εἰς τὴν χεῖρα ἀνδρός, τὴν ὁποίαν ἔνεκα τῶν ἐρεθιστικῶν αὐτοῦ ιδιοτήτων ἀμύσσει ἐλαφρῶς, καταπεῖθει τὴν ἐρωμένην του νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὸν μετ' αὐτοῦ γάμον Θράκ. (Μάδυτ.): Ἀσμ.

Κὶ τοῦ ἀννάλ' ἰρώτησα κὶ κείνον μὴ τοῦ εἶπι πῶς μ' ἀγαπᾷς ψυχόπουνα κὶ ὄχι μαριουλιμένα (ἐπὶ φρ. ἦν λέγει ὁ ἐπιδένων εἰς τὴν χεῖρα του τὸ ἀννάλι).

Ἀννας ὁ, λόγ. κοιν.

Τὸ Ἑβρ. ὄν. Ἀννας.

Μόνον ἐν τῇ παροιμ. φρ. Ἀπὸ τὸν Ἀννα ἔς τὸν Καϊάφα (ἐνν. πηγαίνω ἢ στέλνω), ἥτις ἐλήφθη ἐκ τῆς Κ.Δ. (πβ. Ἰωάνν. Εὐαγγ. 18,24 «ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἀννας... πρὸς Καϊάφαν») καὶ χρησιμοποιεῖται συνήθως ἐπὶ παραπομπῆς ὑποθέσεως τινος ἀπὸ τινος ἀρμόδιου εἰς ἕτερον ἀρμόδιον συνήθως ὑπάλληλον (πβ. καὶ ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,377).

ἀννώνα ἡ, Ἀθ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) ἀννώνας ὁ, Ἀθ. Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Τὸ μεταγν. οὐσ. ἀννώνα, ὁ ἐκ τοῦ Λατιν. *appona*.

Τὸ διὰ τὴν οἰκιακὴν ἢ μονῆς χρῆσιν ἐτησίως ἀναγκαιοῦν ποσὸν τροφίμων, ἰδίᾳ σίτου ἐνθ' ἀν.: Ἐχει τὴν ἀννώνα του Χαλκιδ. Συνών. σοδεῖα.

ἀνογιά ἡ, ἀμάρτ. ἀνογιά Θήρ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. ἀνογος.

Ἀπερισκεψία, ἀφροσύνη: Ἡ ἀνογιά αὐτεῖνοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μεγάλο πρᾶμα! Ἡ ἀνογιά σου δὲν ἐμεταστάθηκε. Συνών. ἀλαφράδα, ἀλαφρομυαλιά, ἀλαφροσύνη 2, ἀλαφρωμάρα, ἀλογιστία, ἀμυαλιά, ἀμυαλωσύνη, ἀναπαλαβωμός, ἀναπαλαβωσύνη, ἀνοησία 1, ἀνοησία 1, βλακεία, κουταμάρα, κουτουράδα, παλαβωμάρα.

ἀνογος ἐπίθ. Πελοπν. (Τρίπ.) κ.ἀ. ἀνογους Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀνοος Θήρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. νογῶ ἀπὸ τοῦ θέμ. τοῦ ἐνεστ. Πβ. ἄβλεπος. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἐπίθ. πβ. ΓΧατζιδ. Einleit. 431 καὶ ΜΝΕ 2,109.

Ὁ μὴ νοῶν, μωρός, ἀνόητος ἐνθ' ἀν.: Αὐτὸς εἶναι ἕνας ἀνογος Τρίπ. Μά' δα ἄνοο πρᾶμα ποῦ'σαι! (δα = εἶντα) Θήρ. Μὴν τοῦ ῥίξεσαι, γιατί εἶναι ἄνοος (ῥίξεσαι = συνερίζεσαι) αὐτόθ. Ἀνογα πιδὰ εἶναι ἀκόμα, τί πιρ'μέν'ς ἀπ' αὐτά; Αἰτωλ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄλαλος 4, ἄμυαλος 1 καὶ ἀνάποδος Α 5 δ.

ἀνοησία ἡ, λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. Πόντ. (Κερασ.) ἀνοησία βόρ. ἰδιώμ. ἀνοησίγια Πόντ. (Κερασ.) ἀνοεσία Πόντ. (Χαλδ.) ἀνοησιὰ Μύκ. ἀνοησιὰ Νάξ. (Ἀπίρανθ.) Σκυρ.

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀνοησία. Ὁ τύπ. ἀνοησιὰ καὶ παρὰ Σομ.

1) Ἀνογιὰ, ὁ ἰδ., κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.): Ἡ ἀνοησία του δὲν ἔχει ὅρια κοιν. 2) Ἀνόητος λόγος ἢ πρᾶξις κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.): Λέγει ὅλο ἀνοησίες. Μὴ φορὰ ἔκαμα τὴν ἀνοησία. Ὅλο ἀνοησίες κάνεις, καημένε! Ἀφῆσε τώρα τοῖς ἀνοησίες! κοιν. Εἶδα ἀνοησία ἦτανε πάλε τῶσιν ποῦ καμες, γιέ μου! Μέγαρ. Ἀνοησίαν ἐποίκα Κερασ. Συνών. ἀνοησία 2.

ἀνοησία ἡ, Πελοπν. (Γέρμ. Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀνοησία καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίλα.

